

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
 Egyben negyedévre . . . 9 korona.
 Negyedévre 12 -
 Vidéken: negyedévre . . . 5 -
 Fél évre 20 -

László József
 kiadó és lap tulajdonos.

Szentmiklósi József
 felelős szerkesztő.

Egyes szám ára 4 fillér.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Csapó-utca 9 sz. — Telefon: 275
 Kéziratok nem adódnak vissza.

Nemzeti ünnep.

Debreczen, augusztus 21.

A XIX. század nagy gondolkozói vették először behatóbb vizsgálat alá a nemzeti államok életrendjét, alakulásuk, fennállásuk és elmúlásuk okfóit, tényezőit s ezeknek összehatásából megállapítható természeti törvényeit.

Részünk van ebben a teljesen modern eszmearamlatban, mely utörői, vezérlő elméi sorába számítja John Stuárt Mill mellett a magyar Eötvös József bárót.

A tárgy természeténél fogva mindezen történet-bölcséleti elmélkedések általános jelleműek, részleges alkalmazásuk gyakorlati feladat, melyre a még talán meg sem született igazi magyar történetíró a hivatott.

Elöttünk a történelmi adatok, tények, eredmények rendezetlen, kaotikus tömegben hevernek, melyből valósággal ki kell bányászni valamely felvetett tételnek dokumentumait.

Általános érvényű törvénynek látszik, hogy Európában éppen a

kisebb, sőt egyenest törpe-államok bírnak nagyobb, kitartóbb állóképességgel.

Ezer évet meghaladó történelmi multra pillant vissza a parányi San-Marino, Andorra, míg körülöttünk a nagy latin népek nemzeti és állami létezésüknek területi, uralmi formáját viláktáncos mozgalmassággal folyton változtatják.

Ugy lehet, annak a nagy titoknak is ez a körülmény a nyitja, hogy az Európa térképét oly sűrűn áttormáló, nemzetgyilkos katasztrófákkal terhes zivataros századokon át éppen mi, magyarok voltunk képesek nemzeti és állami létünket nemesak megingatlanul fentartani, hanem egy kései hőskor nagyszerű felbuzdulásával a halálos alélatból feltámadva, új erőre, virágzásra is juttatni.

Világos, hogy ezt az eredményt nem lehet pusztán az atómszerűség kényelmi és biztonsági kedvezőségére visszavezetni.

Hiszen a mi létezésünk nem kuriózum, hanem — nemzetközi jelentőségű történelmi és politikai tény.

A dulogó zivatarnak nem kényelméből élünk, mely ledönti a csert s átsuhan a hajlongó nád fölött.

A magyar nemzet, a magyar állam ezer éven át ugyancsak benne volt a világhistoria felforgató áramlatainak sodrában, sőt nem egyszer s éppen a legválságosabb korszakokban éppen ő képezte azoknak leginkább veszélyeztetett ütközőjét.

Ugy kell lennie, hogy itt valamely természeti törvény működik, aféle geográfiai kényszer, mely örökérvényűn szükségessé teszi, hogy Európa ezen, hegység és vízvonalak által élesen elhatárolt részében állandóan legyen egy konszolidált, erős állam, mely a világuralomra törő nagy népfajoknak hatalmi versenyében megalkossa, biztosítsa a közvetlen összeütközést elhárító, közömbös — nyugalmi pontot.

A világhistoria „ütközőjének” szerepe nem éppen hálás, nem is kényelmes és eljátszójától olyan kiváló faji tulajdonságokat, politikai és harszias rátermetséget követel, melyeknek hijja nemzeti és állami

A „Szabadság” tarcsája.

Beszélgetés a halottal.

Irta: Erdősi Dezső.

Salamon Antalné két hét előtt megszökött az urától. A vidéki színtársulat méléző szemü drámai hőse vitte magával művészi körutra a tüzes menyecskét. Két gyermeke is volt, két gyönyörű csöppség, a lázas vérű, lobogó szemű asszony itt hagyta ezeket is és elmenekült vágyaival a becselenségbe, ismeretlen gyönyörűségeket, kalandokat hajhászni. Az elhagyott meggyalázott férj nem tartozott a mindennapi emberek közé. — A porból küzdötte fel magát a királyi tanácsosságig, amelylyel a műipar és a közérdek terén kifejtett működéséért tüntették ki, szerelemből vette el az asszonyt. Ketten udvaroltak neki Sulyok Abris, a törvénytörő jegyző és Salamon, akinek már virágzó ipartelepe volt a Dunamenti városka határában. A lány, akkor még Sugár Terkának hívták szívesen fogadta mindkettőjük udvarlását s ugyanily szívesen fogadta volna egy harmadikét is ha a hangulat elragadta, csak olyan ön-

feledten hallgatta az egyik férfi szerelmi ömlengését, mint a másikat és egyik napon az egyik csókolgatta vágytól remegve a kezét, másnap a másik. Szóval közönséges nőszemély volt, rabja a hangulatoknak s vérmérsékletének s emelett ravasz, főköttő alá vágyó — kígyó és bachasno egyszerre. Vannak okos és öntudós férfiak, akik azt állítják, hogy minden nő ilyen s míg egyfelől epedő mohósággal vágnak a nő után s meghoznak érte minden áldozatot, addig másfelől megvetik gyűlölik. Azonban ne higyjünk az ilyen férfiak véleményének mert ezek rendszerint csalódtak a nőben akit először szerettek s ez megmételtyezték lelküket, ítélőképességüket. Van nő, talán sok, aki tiszta, becsületes a lelkében is. Bizony van! kell lennie-e!

Amerikai párbajt vívott a két vetélytárs a közös ideálért és Sulyok Abris huzta a fekete golyót. Egy hét múlva agyonlőtte magát, Terka kisasszony keservesen zokogott a temetésén s két hónap múlva Salamon Andrissal az oltár elé lépett. A férj a párbaj titkát megőrizte, csak ő tudott róla meg a halott.

Salamon Antal neje szökése után mint az örült barangolt szerzte-kasul a

határban. Még mindig szerette az asszonyt gyermekeinek anyját s a szökésirtóztató háborgásba hozta. Első kétségbeesésében nem a botránnyal törődött, a gyalázattal sem, mely ártatlan gyermekeikre háramlik, csak magával, csak a szívével foglalkozott, melyet a fájdalom és düh ezer tőre marcangolt szakadatlanul.

S ahogy ment, mendegélt, lehajtott fejjel, összeszorított öklökkel, elhaladt az utmenti kereszt mellett, amely visszavarázsolta emlékébe a mult komor eseményeit. Egy hangulatos nyári éjszakán itt, a kereszt tövében vívták meg az amerikai párbajt s itt huzta ki a fekete golyót Sulyok Abris. Salamon zakatoló agyában megvillant az első határozott gondolat.

El a temetőbe, Sulyok sirjához.

Félóra múlva ott volt a csendes, szomorú, kisvárosi temetőben. Sulyok Abris sirját szépen be nőtte a fü, helylyelközel gaz is termett rajta, mióta elköltözött az öngyilkos nagynénje, nem ápolták a sirt. Salamon András leült a horpadozó dombra és a győtrelem deliriumában beszélgetni kezdett a halottal, aki immár nyolcz éve nyugszik alant.

tönkre juttatta szerencsétlen lengyel testvéreinket.

Eredeti, faji különállásunk, hogy vérbeli közösség nem esatol egyetlen európai népesalárhoz sem, az igazi gyökere, fundamentuma a közös fejlődési irányoktól független, egyéni evolúciónknak.

A nagy norvég poéta, Ibsen, egyik zordon, érdekes hőse így kiált fel, mikor tragédiája lehántja róla az összes konvencionális köteleket:

— Hál' Istennek, most már erős vagyok, mert egyedül vagyok!

Nagy erkölcsi és politikai erő van abban a tudatban, hogy „a nagy világon e' kívül, nincsen számunkra hely.” Örök forrása ez az éltető önbizalomnak, serkentője a létfenntartásért küzdő, folyton megifjodó tehetségeknek.

Nem szükség ennek az igazságnak megtámasztására felidézünk ezer évnek sok sok korszakos hátkövét.

A magyarságnak pusztán népmozgalmi statisztikája dokumentálja, hogy nagy történeti multja, a jelen hatalmas feladatai nemesak nem csökkentették életösztönét, hanem inkább eladdig hallatlan termékenységre, erőfejlesztésre, gyűjtésre buzdították.

A halál az egyénnél úgy, mint a nemzetnél a fizikai anyagcsere, erkölcsi megújulás föltételeinek — elenyészttével következik be.

A magyar nemzetnél, az állam-

alkotó magyar fajnál semmiféle fizikai, morális vagy politikai jelenség nem mutatkozik, mely szokás-mondás szerint a végnek ama bizonyos kezdetére vallana.

Sőt inkább és ez a meggyőző-dés teszi nemzetlétünkön tűnődő ünnepi gondolatainkat felemelővé, államalapító első, szent királyunk nagy emlékezetéhez felmagasztosulóvá: e nemzet minden izmában, idegében ifjonti, üde életerő, életkedv pezseg.

Ezer évünk nagy históriájára visszapillantva, buzdító lelkesedést merítünk a jövő nem kisebb munkáira, küzdelmeire.

Az emberiségnek minden időben szüksége volt és lesz: példákra.

A magyar nemzet példája bizonyítja, hogy a nemzeti nagyságnak, erőteljes államiságnak nem éppen a számbeli rengetegség a bázisa, ismérve.

POLITIKAI HIREK.

* **Apponyi meghívója a Kossuth-ünnepre.** Fővárosi tudósítónk táviratozza, hogy Apponyi Albert gróf saját aláírású meghívóban, — a melyben lelkes szavakban méltatja Kossuth elévülhetlen érdemeit — szólítja fel a képviselőket a szeptember 19-én Budapesten tartandó Kossuth sirköveteteli ünnepélyen való részvételre. Felkéri egyben a képviselőket, hogy szept. 19-én d. e. 11 óráig a magyar képviselőházban lehetőleg magyar *diszruhában* jelenjenek meg.

A kiegyezési tárgyalások befejezése. A kiegyezési tárgyalások kétségkívül kö-

zelednek befejezésükhöz. A még létező differenciák nem elvi természetűek, hanem többé-kevésbé fontos gazdasági érdekekre vonatkoznak, melyeket legalább hozzávetőleg fel lehet becsülni, mi által könnyebben meglehet találni ama határokat, ameddig kompenzációval vagy a nélkül elmenni szabad. Mi lesz az új megállapodások tartalma és alakja, afelől a kormánykörökön kívül senki sincs behatóan értesülve, a kormány barátai pedig, miután bizalommal vannak iránta, Széll miniszterelnök ismételt nyilatkozatához tartják magukat, mely szerint az új kiegyezés a jelenleg érvényben levőnél rosszabb nem lesz. A magyar miniszterelnök egy perczig sem gondolt hódító hadjáratra, hanem a birtokállomány megtartását tűzte ki magának leve czélul; de ezen az állásponton rendületlenül kitartott és a megelégedés, hogy a kitűzött ezélt egyenes uton érték el, nem maradhat el. Ha egyes sajtóközegek megbízható értesülés nélkül felteszik a kormányról, hogy fontos országos érdekeket áruba boesátott, taktikai szempontból talán hasznosnak tekinthetik ezt, de loyális és korrekt annál kevésbé, minthogy még messze van az az idő, mikor a komoly kritika nemesak helyén lesz, hanem egyáltalán lehetséges lesz, midőn az egész anyagot megbirálás végett a törvényhozás és nyilvánosság elé terjesztik.

Hogy ekkor mi fog történni, ez oly kérdés, melyre határozott választ adni nem lehet — Ausztriát illetőleg. A monarchia mindkét államának érdekében nagyon kívánatos lenne, hogy valahára vége legyen a kiegyezési viszálynak. De bármi legyen a kiegyezés sorsa, Magyarország megtette a magáét s el van készülve a szakításra is.

Az interparlamentáris konferenciát elhalasztották. Mint fővárosi tudósítónk táviratozza, Pinquet báró, az interparlamentáris konferencia bécsi osztályának elnöke, táviratilag arról értesítette Dessewffy Arisztidót, a magyar csoport titkárát, hogy miután a konferenciára rendkívül sokan jelentkeztek, a fogadtatás iránti előkészületek miatt a szeptember 10-ére kitűzött konferenciát három héttel későbbre halasztották. A konferencia pontos idejét később állapítják meg.

A villamos vasuti elgázolások meggátolása.

Saját tudósítónktól.
Budapest, augusztus 21.

Vándory József fővárosi tanár évenként kereszttől foglalkozott azzal a gondolattal, hogyan lehetne a fővárosban és általában a nagy városokban oly gyakori villamos elgázolásoknak gyökeres védőintézkedésekkel elejét venni. A sok évi megfigyelés és tapasztalatszerzés eredményeképpen most technikai újítások foganatosítását készült javaslatba hozni. Olyan változtatásokat ajánl a villamos kocsik alkotásán, a melyek lehetővé teszik, hogy a veszedelemben forgó ember

— Ugye, nehéz vagyok, Ábris. Nyomlak, ugye?

— És a sirdomb válaszolt:

— Nem vagy nehéz. Csak maradj. Tudod-e, hogy nagyon sajnálalak téged András?

— Hát magadat nem sajnálsz? Hogy egy ilyen gonosz asszony miatt kellett meghalnod?

— Inkább jól esik, hogy meghaltam. Mert velem is úgy bánt volna az az asszony, mint veled. Te most meghaltál, százszor jobban mint én. Mert nekem már nem fáj semmi, de reád átok szakadt, a sirig, két gyermek. Ha ez a két gyermek nem lenne, azt mondanám, gyere le hozzám, ide mellém, aludni, pihenni. Jó itt annak, akinek nincs mit keresni a világon.

— A gyermekeim megélnék nélkülem is. Örökség marad rájuk, a rokonság is vagyonos, felnőhetnek nélkülem is, tisztességben, gazdagságban. Aztán jobb is lenne rájuk nézve, ha meghalnék. Nem volna, aki gyalázatokra emlékeztetné őket, nem volna kegyetlen szívtelen gyűlöletes apjuk, mert én ezental ilyen leszek.

— Az mindegy. Szenvedjenek ők is. Az apák bűnei megboszultatik hetediziglen.

— Igazad van. Mit gondolsz, Ábris, szeretem én még azt az asszonyt?

— Igen. Jobban mint valaha.

— Akkor mégis jobb, ha meghalok. Mert egymás mellett mi már nem élhetünk. Ha visszajönné hozzám — és vissza fog jönni — rongyosan, alázatosan, megölném vagy kiragnám. A beshiát nem tűrném meg magam mellett. S ez borzasztó.

— Mindegy. Mi nem azért jöttünk a világra, hogy boldogok legyünk. Én eldobtam a keresztet huszonhat éves koromban, te hordani fogod míg el nem jön a halál. És ez az igazság. Te kergettél ide, a hideg gödörbe s te nem jöhetsz utánam, visszatart a férfiatlan esuf szerelem és két gyermek. Visszatart a hamis gyönyörűséges csókok, a mérges, mámoros éjszakák emléke egy egész élet, amely elmúlt boldogságban gyönyörűségben, reménységben. — Elhi fogsz, sötétségben, reménytelenségben, kieltelenségben... Ez a te sorsod.

— Kegyetlen vagy Ábris.

— Lehet. De tudd meg, hogy irigytem, irigylem még most is téled, azt az asszonyt, aki a tied volt úgy, ahogyan már senkié ezen a világon nem lesz.

Igy beszélt a halott.

És Salamon András belátta, hogy a halottnak igaza van.

Ez a büntetés. Amely sújtja az utódokat is hetediziglen.

akár önmagát mentheti meg — szinte ösztönszerűleg — akár pedig a Perronon lévő egyik-másik utas a kocsivezető segítségével; de még a legrosszabb esetben is meggátolják, hogy a baleset súlyossá váljék.

Igy Perron-elzáró ajtó szerkezetet ajánl, a mely lehetetlenné teszi a menetközben való le- és felszállást a kalauz akarata ellenére.

Az ajtó szerkezete megengedi, hogy a kalauz a reteszelő készüléket a kocsiban bármely pontjáról egyetlen fogással kikapcsolhassa. Hogy a kocsiban által elűtött egyén segíthessen magán, Vándory a kocsin mellső részén, különböző magasságban könnyen megmarkolható, kapaszkodásra alkalmas szíjakat, fogókat, köteleket vagy abroncsokat alkalmaz.

Ezek a puha, rugalmas fogók megakadályozzák a hozzájuk ütközőnek a kocsin kemény falához való ütközést. — Üzelszerűnek véli továbbá, ha a kocsin Perronjait lehetőleg közel a föld színéig süllyesztjük.

Annak a megakadályozására végül, hogy valaki a kerekek, illetve a Perron alá juthasson, a kocsin két oldalán és két végén a kerekeket és a mellső Perronfal alatti nyílást elfödő függőleges és majdnem a földig leérő lemezt alkalmaznak. Erre szolgálnak a kerékfedő lemezek, a mellső részen alkalmazott toló-lemezek, a melyek szorosan a földhöz simuló kefékben végződnek.

Mostanság, a mikor az újságírók napról-napra tömeges villamos szerencsétlenségekről, elgázolásokról stb. adnak hírt s mikor az országnak csaknem minden nagyobb városában villamos vasut tartja fenn a vasuti közlekedést: érdemes és szükséges fontolóra venni minden olyan újítást, a mely a villamos vasutak által előidézhető baleseteknek, szerencsétlenségeknek akarja elejét venni,

Debreczeni élet.

Tarka krónika.

(Különböen nem lesz vége . . .) Vasárnap délelőttjén szentbeszédet hallgatott a templomban a gazda, elimádkozta hálaimáját a Mindenhatóhoz.

A termés java része betakarítva, mutatja ismét az áldást, amit sanyaru esztendő után küldött a Gondviselés.

Ennek öröme Isten ugye nem tilos az a félliter az ivó akácós udvarán.

Több ilyen boldog ember kerül ott együvé, pipaszó mellett el lehet beszélgetni a multról, amely diadalmas jelenné változott át.

Mikor aztán csordultig van boldog megelégedéssel a szív, szünőben sok esztendő gondja, összeverődnek a poharak.

— Isten éltesen bennünket.

Ebben a perczben egy apró kis emberke bukkan be a kert udvarán.

Édes apám!

No!

— Gyűjjék kend haza, gyereket hozott a gölya.

— Tyű, az áldóját! — kiált fel az ember

a szokottnál élénkebben. — Mond meg az ángyomnak, hogy gyűvök.

— Még egy féllitert ennek az öröme.

— Isten segítsen meg vele — mondják a többiek és poharoznak.

Néhány vidám szó hangzik el közbül, mosolyog mindenki, mert jó barát az egész asztal, de negyedórába sem telik, szalad az apróság már megint.

— Édes apám!

— No!

— Ügyekeztek kend már, megvan a másik gyerek is.

— Nono! kapja fel a fejét gyanakodva a magyar.

A boldogság derűjét hirtelen valami árny futja keresztül, aztán kitör belőle a dacosság.

— Most már azért sem mék. Hát azért adott jó termést az Isten?

A tulságosan megszorodott familia fölött való aggodalmát újabb félliterekkel iparkodik előltni, ki is öli, mert a jóbarátok beszédére lassankint elsimul a homloka.

— Hát majd csak mögsegíti őket az Isten.

— Meg bizony, hagyják rá. Ott van mindenhol a segedelme.

Azért újabb félliter jön, mikor a mezit-lábos kis fatár csak ott terem újból.

— Édes apám!

— No már meg mit akarsz?

— A harmadik gyerek . . .

Csak ennyit nyög a kis apróság, de erre felugrik a magyar is.

— Elmék már haza, mert ugy látom, nem lesz soha vége.

(„De mennyire“ és „mondhatom.“) A kávéház, vendéglő és utca egyebek mellett szálló igéket is termel. Ilyen két debreczeni szálló ige most a „de mennyire!“ és a „mondhatom!“

— Ott leszel a kávéházban?

— De mennyire!

— Mennyire haladtál a kis lány kegyeiben?

— De mennyire!

Ezt a „de mennyire!“-t mindig lehet használni.

De mennyire!

„Mondhatom!“ Ez a másik szálló ige. Nem régiben ez volt: marad öt. De ez ötből nem maradt semmi, csak a mondhatom s most ezt mondja mindenki.

A szálló igénél — mint látszik — az a fontos, hogy értelmetlen legyen s mindjárt elterjed.

Például, ha eddig találkoztak az utcán, ilyen párbeszéd fejlődött.

— Szervusz, marad öt!

— Alászolgája, marad öt!

— Kimegyünk a tenniszre, marad öt?

— Ott lesz a kicsi is, marad öt?

Ma ez egész másként van. Így:

— Szervusz, mondhatom!

— Alászolgája, mondhatom!

— Lesz tennisz, mondhatom?

— Ha a kicsi ott lesz, mondhatom!

Ha ez se furcsa, akkor semmi se furcsa mondhatom. De mennyire furcsa!

Biztos jel. Debreczen és Budapest között a következő beszéd fejlődött ki két utas közt. Az egyik debreczeni ember volt, a másik idegenből jött s látszott rajta, hogy szivesebben nem beszélgetett volna.

— Szintén Budapestre tetszik utazni? — kérdi a debreczeni.

— Igen, feleli az idegen.

— Ott is tetszik maradni?

— Nem. Bécsbe, majd Prágába megyek onnan.

— Prágában tetszik maradni?

— Nem. Hamburgba megyek.

— Hamburgban sem tetszik maradni?

— Nem. Amerikába megyek.

— Ahán, már tudom. Sikasztani tetszett?!

Szerelem a betegágyon.

A gyöngédség jutalma.

Saját tudósítónktól.

Budapest, augusztus 11.

A tegnapi szentistvánnapi lövőversenyen szenzációs házasságról beszéltek, az előkelő világ urai és hölgyei. A házasság méltán keltett feltűnést már regényességénél fogva is, de meg a házaspár közti nagy osztálykülönbség miatt is.

Zs. J. előkelő dunántúli földbirtokos, a kinek Budapesten is háza van és a ki rendszerint falusi birtokán tölti a tavaszt és nyarat és csak ősz utóján költözik fel a fővárosba, az egész dunántul ismerik mesés gazdaságáról és gavallérságáról. Nyáron szorgalmasan gazdálkodik, a telet pedig, mint garzon ember, vidám szórakozások között tölti. — Téli vadászatai közben gyakran beszokott térni uri társaságával a k-i vendéglőbe, a hol évek óta már nem egy vigurit csapott. A mult télen megtörtént, hogy Zs. egy viharos éjjelen, átázva és fázva tért be a kis vendéglőbe, ahol mint rendesen, nagy örömmel fogadták. Csakhamar azonban rosszul érezte magát és a gyorsan előhívott orvos kijelentette, hogy Zs. erősen meghűlt és azonnal ágyba kell feküdnie.

A vendéglős természetesen nem bocsátotta el kedves uri vendégét, hanem saját hajlékában helyezte el a birtokost, a ki két hétig meglehetősen súlyos betegen feküdt a vendéglős lakásán. Ez idő alatt a vendéglős szép, fiatal leánya ápolta olyan gyöngédséggel, odaadással, és figyelemmel, hogy Zs. mély hálával telt meg a szép és kedves leány iránt s ez a hála betegségéből történt fölépülése után mély szerelemmé változott át.

Ebből az érzelemből nem is csinált sokáig titkot, hanem mindjárt még kora tavasszal megkérte a vendéglős leány kezét. A leány boldogan mondott igent és az eljegyzés általános bámulatot és irigységet keltett.

Az esküvőt pedig most tartotta meg közvetlen az aratás után akkor, a mikor az irigy mamák már régen azt remélték, hogy a regényes házasságból emmi sem lesz.

Erről az érdekes házasságról beszéltek tehát a turfon tegnap, természetesen különféle kommentálások kíséretében.

Megérdemli, hogy a mai önző, ciznikus világban feljegyezze és megénekelje a krónikás.

UJDONSAGOK.

Debreczen — Kossuth emlékének.

A jog- és pénzügyi bizottság ülése.

Debreczen város törvényhatóságának jog és pénzügyi bizottsága ma délután ülésezik a Kossuth ünnep rendezése ügyében. A bizottság ülésén a szabadságon lévő Veese Imre tb. főjegyző tanácsnok helyett, Körner Adolt tanácsnok fog elnökölni.

A bizottsági ülés meghívói tegnap küldetek szét, a következő tárgysorozat kapasan:

1. Kossuth Lajos nagy hazánkfia születése 100-ik évfordulója alkalmával ünnepélyt rendező bizottságnak kérvénye. Kossuth Lajos szobra elkészítéséhez 10 éven át, évenként 10—10.000 koronának adása iránt.

2. Ugyanazon bizottság indítványa Kossuth Lajos nagy hazánkfia arczképének művészi módon megfestéséhez szükséges összeg megadása iránt.

3. Az általános házbéradó kérdésében folyó vegyes bizottsági felülvizsgálás költségeire 6000 korona póthitel engedélyezése iránt beadott jelentés.

4. A nagyerdei bérlők egyikének Dr. Altman Bélának a bérléteből kilépése.

5. Szondy Lajos polgármesteri irnok kérvénye fizetési pótlék adása iránt.

6. A légszeszgyári bővítési munka bevégezéséről jelentés, és a bekerülési összeg elszámolása.

7. Ludvig Gyula a m. á. v. vezérigazgatójának megkeresése, a városunkat is meglátogató francia író társaság fogadása iránt.

Rabmenház Debreczenben.

A rabsegélyző-egylet működése.

Lehetetlenségnek tűnik fel első pillanatra! Rabmenház! bámulnak igen sokan azok közül, kik a törvényt megsértésért börtönbe került rabban, csak a rabot és nem az embert is tekintik. A humánusan gondolkozók azonban már régen belátták, hogy a törvény nem azért törvény, hogy büntessen s az utról félrelépett embert örökre száműzze a tisztességes társadalomból. A törvény büntet azért, hogy javítson és e tekintetben a nagy társadalomnak is együtt kellene vele éreznie.

De mit tapasztalunk? Azt, hogy a gyakran önhibáján kívül törvény kezére került ember a társadalomban nem talál többé szíves viszontlátásra. Nemcsak büntetését kell elszenvednie a törvény rideg paragrafusai szerint, hanem a megbélyegzést is homlokán kell viselnie egész életén keresztül, sőt botlása még családjára is kiterjed s az apa vétkét itt bűnhődik meg a gyermekek harmad és negyediziglen.

A munkás nem kap többé munkát. Ugyan ki fogadna szívesen egy börtönviselt rabot a házához? A hivatalnok, az

iparos elveszett a társadalomra nézve, ha szerencsétlen sorsa, vagy felhevült indulata a törvény kezébe juttatta.

És éppen e tapasztalatból magyarázható ki a rabmenház hatásának áldásos volta. Debreczen városban megalakult a rabsegélyző-egyesület Csiky Lajos theol. akadémiai tanár nemes szívre valló kezdeményezése mellett és ez az egyesület most kiterjeszti munkásságát. Nemcsak a fogságba került rab ártatlan hozzátartozóit segíti, hanem rabmenházat is alapít, hol a fogságból kikerült s a társadalomban helyet nem találhatók rabok szíves otthonra találnak, munkát kapnak és letölthetik életüket anélkül, hogy ismét a fegyházba hívánkozzanak vissza.

Hogy mily emberies elhatározás vezette e rabmenház felállításában a rabsegélyző-egyesület élén álló nagyszívű férfiakat, csak az nem láthatja be, kinek szíve megkövéredett. Mi a magunk részéről tisztelettel hajtjuk meg előttük az elismerés lobogóját, mert ha van állatvédő-egyesület, mely szintén humánus célt szolgál, nagyobb elismerés illeti azokat, kik gondolkozó lényt, embert akarnak megmenteni.

Tegnap tartotta ez ügyben ülését a rabsegélyző-egyesület dr. Szűcs Miklós törvényszéki elnök elnöklése alatt. Délután öt órakor gyűltek egybe a lelkes tagok a törvényszéki épület esküdt-várotermében. Ott voltak: Körner Adolt, dr. Sárny Gyula, Csiky Lajos dr., Márk Endre, dr. Magoss György, Murakózy László, dr. Galánfy János kir. ügyész, dr. Isoó János és dr. Popper Alajos.

Az ülés egyetlen tárgya a rabmenház helyiségének megállapítása volt. — Csiky Lajos titkár megemlítette, hogy e célra az igazságügyminiszter 4000 korona államségélyt engedélyezett, melyből 3000 koronát a rabmenház felállítására óhajtanak fordítani. Hosszabb tanácskozás után kimondotta a gyűlés, hogy a várostól a mikepéresi ut elején levő, jelenleg legelőül használt 81 holdas városi birtokot kéri el 30 évre. A városi tanácshoz benyújtandó kérvény szerkesztésével Csiky Lajos titkárt és Szepessy Károly fogházfelügyelőt bízták meg.

Ezután az elnök berekesztette az ülést.

Mi pedig reméljük, hogy a városi tanács készségesen adja meg a rabsegélyző-egylet óhajtatását s rajta lesz, hogy e humánus-intézet mielőbb létesüljön városunkban.

* **Papválasztás Debreczenben.** A debreczeni papválasztás ügye mind nagyobb hullámot ver. Több választó polgár e hó 23-ának délutáni 5 órájára a „Cszizmadia Arucsarnok” helyiségében tartandó értekezletre hívja egybe azokat a szavazókat, kik Jánossy Zoltán h.-sámsoni lelkész óhajtják a debreczeni lelkész állásra; illetőleg akik nevezett lelkész próbaszónoklatát meghallgatni kívánják. Az értekezlet célja az, hogy 24-én vasárnap délután 1 órakor a kollégium előtt gyülekeznek és a Hajdu-Sámsonba való kimenetel módozatainak megállapítása felől értekezzenek.

* **A h. főkapitány szabadságon.** Végh Gyula h. rendőrfőkapitány, a bűnügyi-osztály kiváló vezetője, tegnap adta át a főkapitányság vezetését a szabadságról hazaérkezett Boczkó Sámuel főkapitánynak. Végh Gyula vasárnap kezd meg 4 hétre terjedő szabadságidejét, me-

lyet részben tanulmányutra, részben pedig üdülésre és egészségének helyreállítására fog felhasználni. A tanulmányut költségeire a tegnapi tanácsülés kivételleges segélyt szavazott meg a lelkiismeretes tisztviselőjének.

* **Hírlapírók értekezlete.** A „Vidéki Hírlapírók Országos Szövetsége” helyi választmánya tegnap délután látogatott ülést tartott Konez Akos elnökletével. Az értekezlet több — az újságíró testületet érdeklő ügyeket intézte el és nagyfontosságú újításként csikkal ellátott hírlapíró igazolványok forgalomba hozatalát határozta el, az eddigi visszaélések megszüntetésére. Igazolványt csupán a szerkesztőségek és a szövetség rendes tagjai kaptak.

* **A 3. honvéd gyalogezred gyakorlata.** A debreczeni 3. honvéd gyalogezred e hó 25-én Hajdu-Bagos és Sáránd felé ezredgyakorlatra indul. Katonáink hat napig lesznek Debreczentől távol.

* **Felhívás az agg honvédekhez.** Az országos Kossuth-ünnep rendező bizottsága a következő hazafias érzésű felszólítást intézte a szabadságharcz még élő tanuihoz, a szept. 19-iki Kossuth-ünnep tárgyában.

„Agg honfiak!

Kossuth Lajos századik születésnapjának évfordulója alkalmával hozzátok, az 6 dicső katonáihoz fordulunk, Agg honvédek! Ti, kik az 6 szavain fellelkedve áldoztatok vért e haza oltárán s néztetek szembe a halál egész veszedelmével, boldog imát rebegtek e napon, hogy Kossuth századik születésnapját megünnepelehetek! Jöjjetek és rebegjétek el a szent imát, azon szent helyen, hol az 6 szent porai nyugszanak, a szíve talán most is dobog e hazáért.

Zarándokoljatok e napon a magyar nép szent sirjához és vegyetek részt mauzoleumának alapkövételénél.

Kérjük a tisztelt elnökséget, bejelentéseiket és a résztvevők számát mielőbb közölni.

Hazafias üdvözléssel

Lakatos
elnök.

* **A szabadságszobor-bizottság ülése.** A szabadságszobor-bizottság e hó 23-án délután négy órakor tartja utolsó ülését a városháza nagy tanácstermében Komlóssy Arthur főjegyző, bizottsági elnök elnöklése alatt. Az ülés tárgya Tóth Andráshoz jelentése a szabadságszobor pótmunkái és 6000 korona kiutalása tárgyában. Ezen kívül folyó ügyeket is intézte el a bizottság.

* **A város közgyűlési terme.** Debreczen város közgyűlési terme a bizottsági tagok számainak szaporításával szűknek bizonyult. A közgyűlés el is határozta a terem kibővítését s felhatalmazza a főmérnököt a kibővítésre vonatkozó terv elkészítésével. Miután a főmérnök e tervet még nem nyújtotta be, a tanács felhívja, hogy a kívánt terveket 30 napi záros határidő alatt terjessze be.

* **Beteg városi tisztviselő.** Mint részvétellel értesülünk, Trazsy László adópénztárnok a fürdőn súlyos beteggé lett, honnan hazahozták s azóta lakásán fekszik. Állapota igen válságos, de reméljük, hogy az orvosi tudományok siker-

rülni fog megmenteni a derék hivatalnokot az életnek.

* **Eljegyzés.** Fényes eljegyzés volt tegnap városunkban *Bosznay Károly* tekintélyes kereskedő nagy műveltségű, kedves leányát *Gabriellát* jegyezte el *Páskuj Imre szatmári* nagykereskedő, a debreczeni „*Kereskedelmi és Iparkamarának*” levelezőtagja. A boldog pár eljegyzéséhez előkelő rokonság szerencsekívánata fűződik. A magunk gratulációját is tiszta szívből csatoljuk az igaz szerelem kedves ünnepéhez.

* **Utóállítás.** Szeptember 5-én a „Koronában” katonai utóállítás lesz. Az utóállítás polgári elnöke *dr. K. Tóth Mihály*.

* **Izraelita istentisztelet.** Az izraelita hitközség értesíti a tagokat, hogy a Deák Ferencz utcai templomban az istentisztelet további rendelkezésig a következő időben tartatik: Péntek este fél 7 órakor, szombaton d. e. 9 és d. u. 5 órakor. Köznapiokon reggel 6, este fél 7 órakor.

* **Gondnokság alá helyezés.** *Kám Márton* volt m. á. v. félékezőt a királyi törvényszék gondnokság alá helyezte. A gondnokság elrendelése *Kám* elmebaja miatt történt.

* **Adórajstrom közszemlén.** A IV. és V. kerületi III. osztályu kereseti adórajstromok a városi adóügyi osztály kivetői helyiségében f. évi aug. hó 23—31-ig közszemlén lesznek kitéve. Miről érdekeltek azzal értesítettek, hogy azokat a hivatalos órák ideje alatt bármikor megtekinthetik.

* **Elhunyt kegyesrendi tanár.** *Zvér Endre* piarista tanár, ki *Debreczenben* is hosszabb ideig működött a r. kath. gimnáziumnál, Szegeden, hol az utóbbi időben tanárkodott, meghalt. A tudós tanár temetése nagy részvét mellett folyt le.

* **Képes harisnyák.** A divatnak mindig kell valami újat kitalálnia. Egy angol újság azt írja, hogy az angol szépségek közt most furesa divat járványa ütött ki: selyemharisnyákat viselnek, amelyekben kézi festések vannak. Különösen a brightoni és margatei tengerparton viselik őket a fürdőző hölgyek. A harisnyák természetesen igen drágák. Áruk ezer és kétezer korona közt váltakozik. Az egyik angol fürdőhelyen van egy excentrikus dáma, aki a harisnyakötőjét teleaggatta apró kis ezüst-csengettyűkkel, úgy hogy minden lépésére diskrét csörgés hallatszik. Az utcai ruhája fodraiba is ilyen csengettyűket illesztett.

* **Temetés.** Impozáns katonai végtisztesség lesz ma délután. A *Bécsben* elhalt *Mihalszky Ede* nyugalmazott őrnagy végtisztessége lesz délután 3 órakor a *Rákóczy-utcai* gyászházról, melyre kivonul az egész helyőrség.

* **Szent István napja és az iparosok.** A Szent István napi zárórát és munkaszünetet igen sok iparos nem vette tudomásul. Ezek az iparosok, kik igen sokan vannak, rendőrségünk által miután a záróra megszegése kihágást képez, meglesznek büntetve.

* **Koldusok lapja.** Ma, hogy a szaklapok gombamódra szaporodnak, senki sem fogja rossz néven venni, ha a koldusok is külön szaklapot alapítottak a maguk érdekeinek megvédésére. Mindenestre érdekes lap, melyet a párisi tehet-

ségesebb kartársak irnak és bocsátanak az okulni vágyók rendelkezésére. A lapot csak a koldusok kapják s azok serényen, hanem husz filléért darabját. — A lap nem foglalkozik sem politikával, sem szépirodalommal, hanem csak a koldusokat érdeklő ügyekkel. A lap üzleti részét a hirdetések töltik ki, ahol állásokat közvetítenek. Így például nem sokáig kell a hirdetések közt keresgelnünk — hogy ilyen hirdetésekre akadunk: Keresek egy vakot, aki ért a fuvolához, vagy Egy nagyforgalmu fürdőhelyre egy sánta kartárs kerestetik, kinek jobb karja hiányik, hebegő előnyben részesül, továbbá: Jól siró kis gyermeket keresek, dagadt képűek előnyben részesülnek. A lap ezenkívül nyilvántartja a gazdag emberek névnapjait, esküvőit, haláleseteit, szóval, ahol a kartársaknak kilátásuk lehet egy kis bevételre.

* **Talált eb.** *Dr. Oláh Miklós* törvényszéki bíró *Verbőczy* utca 3. szám alatti lakására hazamenet egy törött lábú sárga kölyök kutyát talált. Igazolt tulajdonosa fenti czim alatt átveheti.

* **Székelyek mentése.** A székely kongresszus, melyen számosan vesznek részt Debreczenből is, augusztus hónap 28., 29. és 30. napján lesz *Csik-Tusnád* fürdőn. A kongresszus tagjai a rendező testületek küldöttei, a rendező bizottságba választott tagok és a bizottság által meghívott országos közintézetek, egyesületek stb. két-két kiküldöttje. Tag lehet különben mindenki, aki a kongresszus központi irodájánál (Büdapest, Köztelek) főlvétellel jelentkezik és a 4 korona részvételi díjat lefizeti. Ezt a 4 korona díjat, a meghívott vendégeket kivéve, minden tag tartozik fizetni. A kongresszust közvetlenül megelőzőleg társas kirándulások lesznek három csoportban. A jelentkezők Marosvásárhelyen, Székelyudvarhelyen vagy Sepsi-Szent-Györgyön találkoznak augusztus 22-én és e három kiindulási pontról előre megállapított uti terv szerinj a Székelyföld különböző vidékein át augusztus 27-én érkeznek *Tusnádra*. *Mailáth gróf*, erdélyi katolikus püspök a kongresszus alkalmából pásztorlevelet intézett papjaihoz, melyben a következőket mondja: Ismeretekes kedves papjaim előtt a székelyföldi bajok. Keserves panaszok töltik be évtizedek óta Székelyföldünk völgyét, nyílt sebek szívén erőtt vett a megindulás s a székelység erkölcsi, kulturális, gazdasági életviszonyainak megújítása a társadalmi erők közös jelszava lett. A katolikus papságnak minden időben egyik legfontosabb feladata volt a vallás-erkölcsi élet föllendítése mellett a rábizott nép kulturális és gazdasági újjászervezése is a keresztény szociális tevékenység minden eszközével. E föladat napjainkban még sürgősebb a székelyföldi katolikus papság előtt, annyira, hogy lehetetlen elzárkózni bármint ily irányu mozgalomtól, melynek önzetlensége nyilvánvaló s lehetetlen segítőtársul nem fogadnia minden tényezőt, kit nemes szándék, készség és akarat kapcsol a székelymentő akcióhoz. Ennek a mozgalomnak legáltalánosabb és legegységibb megnyilatkozása lesz kétségtelenül az ez évi augusztus hónap 28—30. napjain *Csik-Tusnádon* tartandó székely kongresszus. S mivel a kongresszus célja és eszközei, az előjelekből ítélve, föladatainkkal egybevágunk, — szeretettel hívom föl kedves papjaimat, hogy siessenek annak ügyét egész erővel felkarolni s minden

üdvös határozatát valóra váltani népünk érdekében.

* **Körrendelet a hamis borról.** Az élelmiszer hamisítók közt a legtöbb kárt okoznak a borpancsolók, mert tönkreteszik a magyar bor jó régi hírét és megbízhatóságát. A törvény, amely még akkor készült, amikor a filoxera ismeretlen volt s amikor a bőséges szüret vidám zajától viszhangoz volt minden hegyoldal, nem gondolt a borhamisítók szigorú megbüntetésére. Így érthető azután, hogy most a hamisítók csak kihágásért lehet megbírságotlani, ami igen enyhe büntetés a súlyos vétekért. Érzik ennek az állapotnak tarthatatlan voltát a felsőbb hatóságok s a kodifikátoroknak most abban fő a fejük, hogy törvényt alkossanak a bor meghamisítói ellen. Addig is azonban, míg ez elkészül, a pénzügyminiszter más uton kísért meg a büntetés szigorítását. Körrendeletet adott ki tegnap, amelyben utasítja a hatóságokat, hogy attól a vendéglőstől, akit borhamisításon érnek, vonja meg a kocsmarendélyt s ügyeljenek arra, hogy ne adjanak engedélyt italmérésre az olyan embereknek, a kik részeseek a hamis bor forgalomba hozásában.

* **A pusztuló tihanyi viszhang.** A tihanyi viszhang nemcsak a Balatonmentének, de az egész országnak általánosan ismert nevezetessége. A turista és a Balaton mellett nyaraló, ha csak szerét ejtheti, el nem mulasztaná az érdekes, mulattató viszhang feleselgetésének meghallgatását. A viszhang ereje, szinte megbocsáthatatlan könnyelműség miatt az utóbbi időben erősen hanyatlott. Mindenki tudja, hogy a viszhang 15 szótagot tisztán, érthetően visszaadott. Ezelőtt két évvel a lapok telve voltak azzal a hírrel, hogy a viszhang megszűnt. Ebből a hírből, szerencsére csak a nyári felélel meg a valóságnak, hogy a viszhang némileg megromlott. A hang irányától jobbra, ugyanis emeletes villát építettek. Ha kiáltunk, a hang először a villába ütődik, a villa viszhangja beleszó a templomfal viszhangjába. A viszhang tehát meg nem szűnt, csak megromlott. Ha azonban még több villát s egyéb épületet emelnek a közelben, akkor teljesen megszűnhetnek.

Akik a viszhangot régebben ismerik, azt mondják, hogy amikor a templom fala simára volt vakolva, a viszhang erősebb volt, mint a mostani durva vakolás mellett. A míg *Tihany* egyéb részét évtizedeken keresztül kopáron hagyták, addig a viszhang útjának a közelében fákat ültettek, amelyeknek növése is veszélyezteti a Balaton vidékének nagy nevezetességét. A viszhang teljes meghalását megvárunk nem szabad. Az a viszhang ma már az irodalomé, a Balatoné, a hazáé, édes mindnyájunké. Arról a viszhangról nagynevű jeleseink írtak: *Csokonai Vitéz Mihály*. *Vörösmarty Mihály* és még számos ragyogó tollu író. Ha a hagyományos magyar nemtörődömség a viszhangot megsemmisíteni engedné, akkor a Balaton poézisén kegyetlen esorbát ütnek, hazánk nagy nevezetességét lelketlenül elkallóztatják.

Közkinceseknek, turistailag fontos, kedves és vonzó nevezetességeinknek fentartása utóvégre is nemzeti érdek. —

Tihany község előljárósága tehát gondoskodjék arról, hogy a visszhangot eredeti állapotába visszahelyezzék s hogy tovább semmi esetre se romoljék. A kérdéses, utbaépített villa eladó. Intézzenek kérést az államhoz, a három parti megyéhez, a balatoni fürdőhelyekhez, a Szent Benedek-rendhez és minden érdekelthez, hogy a 20,000 korona lerombolási költségeit adják össze; indítsanak a költségekre gyűjtést, tegyenek ki Tihanyba perselyt. Minden turista szívesen áldoz néhány fillért. Mindenekelőtt pedig hozzanak községi szabályrendeletet, mely megtilt minden olyan építkezést, faültetést és egyéb cselekedetet, mely a világhírű visszhangot veszélyeztetné. Nemrég, mikor a velencei Campanile, az előttünk meglehetősen ismeretlen velencei műemlék ledőlt, a magyar sajtó csakugy ontotta a könnyeket.

De amikor a tihanyi visszhang pusztul, amikor hajdani dicsőségünk és balsorsunk tanui, a képzelettel játszó regényes várromok, a Balaton vidékének búsza ékességei: Szigliget, Csobáncz, Tátika, Rezi várai és egyéb nemzeti emlékeink nem ugyan egyszerre, hanem évről-évre bomlanak, roskadnak össze, akkor a magyar közélet unottan vállalt von mindezek láttára.

x Örvendetes jelenség, hogy reklámmal silány árut nem lehet a forgalomban állandóan megtartani, mert a közönség mai felvilágosodottsága mellett egyedül csak a jó áru érvényesülhet. Erre támaszkodva mint *tösgyökeres magyar gyáros* ajánlom a legujabb francia módszer szerint készített kitűnő **Pármái ibolyaszappant**, mely a frissen szedett ibolyagyöngéd, kedves illatával bír s egy újabb módszer szerint hozzáadott bőrtinomitó s üdítő szerrel készítve, oly kiváló mosdószappan, hogy minden külföldit háttérbe szorít. Rendkívül szelid hatásánál fogva a *legérzékenyebb arczbőrűek* is ganó sikerrel használják. 1 drb. 80 fill., 3 drb. 2 k. 20 f. Készítője: **Szabó Béla** gyógyszerész, pipere-szappangyáros *Miskolcra* Főraktár: **Debreczenben Kálnai Lipót** úrnál. Ugyanott kitűnő gyermek szappanok és más mosdó szappanaim 20 fillértől felfelé kaphatók.

*** A malmok üzemfolytonossága.** Láng Lajos kereskedelemügyi miniszter rendeletet adott ki, mely szerint az üzem vasárnapi szünetelése alól nemcsak a nagy malmok, de az összes malmok fel vannak mentve. Tudomást szerzett ugyanis a miniszter arról, hogy egyes közigazgatási hatóságok az ipari munkának vasárnapi szünetelése tárgyában kibocsátott 1892. évi rendeletnek a malmokra vonatkozó rendelkezéseit, mely szerint azon az alapon, mert az üzem félbeszakítása lehetetlen, a malmoknál az őrlési művelet munkaszüneti napokon az egész napon át végezhető, olyképp értelmezik, hogy a munkaszüneti napokon való őröltetés joga csupán a nagyobb, éjjel-nappal, kivételre dolgozó gőzmalmokat illeti meg, mert csak ezekben lehetetlen az üzem félbeszakítása, ellenben a kisebb gőzmalmokban, valamint a vizimalmokban az őrlési művelet munkaszüneti napokon nem végezhető, mert ezekben az üzem félbeszakítása nemcsak nem lehetetlen, hanem a rendes munkaidő befejeztével naponkint valósággal félbe is szakíttatik. A rendelet ilyen értelmezésével szemben Láng miniszter kiemeli, miként az csak aként magyarázható,

hogy a malmoknál, azok műszaki berendezésére, méreteire való tekintet nélkül az őrlési művelet munkaszüneti napokon egész napon át végezhető. Mert tekintve attól, hogy műszaki szempontból szorosan véve minden malomban félbeszakítható az üzem, a nagyobb méretűeknél éppen úgy — mint a kisebbeknél s hogy tehát ily szempontból a nagyobb és kisebb malmok között különbség nem tehető, a méltányosság kívánalmaival sem lenne összeegyeztethető, hogy csak a nagyobb malmok őrölhessenek munkaszüneti napokon, a kisebbek ellenben nem. Egyébként is a malmokra nézve a vasárnapi munkaszünet alól engedélyezett kivétel nem is annyira műszaki okokban, mint inkább közgazdasági szempontokban leli alapját, mert éppen a közgazdasági érdekek kívánják meg, hogy a malmok a vasárnapi üzemből ne korlátoztassanak.

x Őszi uri divat ujdonságok beszerzése végett külföldön időzöm, e hét folyamán *hazaérkezem, az itt beszerzett feltűnő szép férfi divat különlegességekkel, ajánlom mélyen tisztelt vevőim szíves figyelmébe.* — Kiváló tisztelettel **Berlin**, 1902. augusztus hó, *Fekete Jakab* uridivat üzlete, Debreczen, főtér.

NYILT-TÉR.

== Ma pénteken és
holnap szombaton ==

az „Angol királynő“-szálló
udvarkerti helyiségében

Földesi Szeréna

kisasszony,

h e g e d ü m ü v é s z n ö

hangversenyt tart.

F Ö L D E S I kisasszony a mai kor
legnagyobb

hegedümvésznője.

Kezdeté 8 órakor. — Belépődij nincs.

TANÜGY.

Értesítés. A hajdu-böszörményi ev. ref. polgári leányiskolában a beiratkozások ez évi szeptember 1—4 napjain lesznek. Felvételi és javító vizsga szeptember 5-én, magánvizsga 6-án tartatik meg. A tanítás kezdete szeptember hó 8-án kezdődik.

Tanév megnyitás. A helybeli izraelita iskolaszék ez uton is értesíti a t. cz. szülőket és gyámokat, hogy az 1902—3. tanévi beiratások f. evi aug. 27-től szept. 1-ig eszközöltetnek a Kápolnási-utcai tanácsteremben mindennap délelőtt 9—12 óráig. Ezen idő eltelté után csak az iskolaszéki elnökhöz beadandó folyamodvány alapján iratnak be a növendékek. Tandijmentesség vagy a tandíjnak részbeni elengedése iránti kérvények, előb-

biek szegénységi bizonyítvánnyal felszerelve folyó év aug. 25-ig adandók be az iskolaszékhez. Később érkező folyamodványok az iskolaszék részéről figyelembe nem vétetnek. A szokásos beiratási díjak fizetése alul az ingyenes tanulók sem mentetnek fel. Az I-ső osztályba beirandó gyermekek himnlőoltási és a hat éves kort igazoló születési bizonyítványai bemutatandók. A megállapított tandíjnak felerésze, valamint a tandíjhátralék és a beiratási díj a beiratkozás-kor fizetendő. A t. cz. szülők és gyámok kéretnek ezen rendszabályokhoz szigoruan alkalmazkodni és különösen a beiratásra kiszabot időt pontosan betartani, A státusquo izraelita hitközség iskolaszéke.

IRODALOM.

(**) Dóczy József dalai.** A mi kiváló nótaköltőnk *Dóczy József* harmincz új dallal lepi meg legközelebb a *Dóczy* nóták kedvelőit. A jeles szerző iránti nagy-rabecsülésből — mint már jeleztük is, a „Csokonay-Kör“ vállalkozott a nótáskönyv kiadására, mely jövő hó 15-én jelenik meg diszmű alakjában, elegáns kiállításban, *Gulyás Károly* magyar stíli pompás rajzával a czimlapon. *Dóczy József* tegnap küldte szét a dalesokorra szóló előfizetési fölhívást, a „Csokonay-Kör“ alábbi meleg ajánlásával:

Ajánlás.

A népdal a magyar föld legillatosabb mezei virága. A népdalban a néplelekben rejtőző gondolatok és a nép lelkét betöltő melódiák jutnak kifejezésre.

A ki e gondolatok költői formába öntésével és e dallamok megcsendítésével oly szerenés kézzel foglalkozik, mint *Dóczy József*, az a magasabb kultúra fejlesztésére törekvő körök támogatását is megérdemli.

Ezen kívül *Dóczy József*nek lelki fejlődése, egész élete Debreczennel van összeforva. Epen azért iránta a Csokonai-Kör, mint régi ismerőse iránt is, melegen érdeklődik; ez épen ugy erkölcsi, mint anyagi támogatásával szívesen ki is mutatja és azon buzditó dícséretkehez, a melyek a *Dóczy* dalait eddig több oldalról érték, a maga előismerésével a multra és várakozásával a jövőre nézve örömmel esatlakozik.

Ez a magyarázata annak, hogy e dalgyűjtemény közrebocsátására a Csokonai-kör vállalkozott s ez az oka annak, hogy e dalokat és e fűzetet a magyar dal minden hívének és barátjának jóindulatu pártfogásába ajánlja. Debreczen, 1902. augusztus hó

a Csokonai-kör.

A nótáskönyv előfizetési ára öt korona, melyet az illusztris poéta *Temesvárra* kér, a pénzügyigazgatóság czimén. Gyűjtőnek 10 előfizető után készséggel szolgál egy tiszteletpéldánnyal.

SZÍNHÁZ és MŰVÉSZET.

— (**Délibábok hazája.**) *Lovász János* és *Haranghy György* a debreczeni népeletről s a *Hortobágy* síkjáról vett darabja, mely az *Uránia* színházban nagy tetszés mellett adatott elő, nemsokára

Balkénes iszapfürdő

lithimnos forrása.

Páratlan gyógyhatásu

VESE-, HÓLYAGBAJOK-nál
ÉS KÖSZVÉNYNÉL. o o o

Kénes, nemkülönben
o ritka gyógyerejü o
MOÓRFÜRDŐI

a legjobb eredménnyel hasz-
nálatnak esuzos bántalmaknál
o o o o és női bajoknál. o o o o

Villanyosfény- és vil-
lanyos vízfürdőiben,
továbbá hidegviz-
gyógyintézetében az

IDEGBAJOSOK ÉS
IDÜLT IZZADMÁNYOKBAN

szenvedők találnak
o o gyógyulást. o o

Teljes penzió (lakás, kénesfürdők
használata és étkezés) napi 5 koro-
nától feljebb. Munkás sanatoriumban
(lakás, kénesfürdők használata és
étkezés) napi 2 koronáért. Egy re-
kesz lithimnos savanyuviz 25 és fél
o o o literes üveggel 5 korona. o o o

Felvilágosítás

vagyon, család vagy magán személyről bár-
hol is lelkiismeretesen és bizalommal
teljesít:

A. WOLFFSKY, Berlin

N. 37. tudakozó intézete.

o o o o o Alapítva 1884-ben. o o o o o

Felhívás!

A városi tanács határozata foly-
tán nagyobb jégszükséglet esetén

a városi, mester-utcái jégverem

**= j e g e s =
eladatik.**

Felhívtnak azért azok, kiknek
jégre szükségük van, hogy szükség-
leteiket Kovács Kálmán és Társa
hentes üzletében (Dégenfeld-tér sar-
kán, a Közgazdasági bank mellett)
jelentsék be.

A jég kiadása a helyszínén
reggel 8 órakor történik s eladási
ár 100 kilónként 2 korona, vállalkozó
által beszállítva 2 korona 80 fillér.

A jég eladás f. hó 23-án, szom-
baton kezdetik meg.

Jégszállítási vállalat.

DEBRECZEN.

Ajánlja az újabb időben gazdagon és
a legmodernebb anyagokkal dusan felszerelt

könyvnyomdáját,

mely különösen alkalmas minden olyan
nyomatványok előállítására, melyeknek az
izléses külső belbecsét is emelni van
hivatva.

Csapó-utca 9.

LÁSZLÓ JÓZSEF könyvnyomdája.

Telefon 275.

De éppen olyan csinnal és lehető olcsó
árban készít mindennemű egyszerű nyomtat-
ványokat is és ezeknek nemcsak csinos,
hibátlan, hanem gyors előállításáért is fele-
lősséget vállal.

==== A papír gyári árban számítatik. ====

Vidéki megrendeléseket a legpontosabban teljesít.

Hirdetések a „SZABADSÁG” című politikai napilapban a
legolcsóbban számítva közzétételnek.

Telefon 275.

Debreczen, nyomtatott László József könyvnyomdájában.